

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de a-
placare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mici
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei

Pe 6 luni . . . 280 Lei

Pentru străinătate 1000 Lei

Foale bisericicească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Calea culmilor

(+) Războiul cu arme ucigașe e o monstruozitate, și vai celui vinovat pentru deslănțuirea lui. Nici iadul iadurilor nu-i destulă pedeapsă pentru un asemenea făcător de rele. Mreasa lui Hristos ne aduce însă mereu aminte de un alt război, pe care trebuie să-l poarte unul fiecare dintre muritori. Dar fără vărsarea de sângele altuia și fără morman de ruine și de scrum. Ne arată și pilde înălțătoare de eroi pe tărîmul războiului lăuntric, cu puterile întinericului ce vrea să se înstăpânească asupra noastră. Sfinții toți sunt strălucite pilde de eroism creștin. Unul din imensa galerie a eroilor de acest fel și sf. Dumitru, pomenirea cărui se face Joia ce vine.

Pilda acestui sfânt e cu atât mai luminoasă, cu cât ne vine dela un mirean din vremuri năprasnice. Trăise doar pe vremea lui Maximin-împărat și fusese slujbaş al împărăției, proconsul la Thesalonica. Băteau însă vânturi vrășmașe creștinismului. Iar dânsul era creștin. Și încă dintre cei mai buni. Cum a dovedit cu fapta, până la punerea capului.

Actorii se schimbă. Scena rămâne. Dușmanii lui Hristos au fost și sunt samavolnici până la bestială ferocitate. Și toți așteaptă să te dai de partea lor, să activezi sub steagul lor, după chipul și asemănarea lor, călcându-ți în picioare convingerile tale.

Asta i-s'a cerut și eroului creștin Dumitru cel de odinioară. Dânsul însă nu era dintre cei ce se târguesc pe chestii de conștiință. El una a știut: Să deie împăratului ce-i a împăratului, nu altceva. A slujit stăpânirii lumești în cele ce avea drept să aștepte dela el, cu loialitate și fidelitate nepătată. Dar îndată ce această stăpânire pământeană i-a pretins jertfirea convingerilor sale cele mai sfinte, a răspuns categoric și neînduplecat: Asta ba! Și s'a ținut de cuvânt. Situație socială sfârșită, întemnițare, moarte: nimic nu l-a clătinat în hotărîrea de a rămânea sub flamura împăratului Hristos până în sfârșit și cu orice preț.

Nu știm ce va aduce ziua de mâine. Nădăjduim în mai bine. Dar, vremelnic, se poate să trecem și prin încercări grele. Fie însă ce-o fi, una e sigur: În rândurile credincioșilor noștri Hristos își are devotații săi. Devotați până la jertfirea vieții. Și rămânând mereu pe linia primă, cu ochii la potrivnici, fără să se preteze la târguieli și compromisuri pentru a salva bunuri trecătoare, ori pentru a ocoli primejdii — „Ce e val, ca valul trece” (Eminescu). Poporul nostru e bun. Tot ce-i sălbătăcie și nedreptate îi repugnă. Răbdă el răul o vreme, dar nu îndelung, s'apoi se scutură de el cu scârbă. Mai ales dacă vede c'a fost tras pe sfoară de lupii cari au venit la el și l-au amăgit cu chip de oi nevinovate. Cum au obiceiul cei răi să facă.

Unde sunt Zaheii noștri?

De douăzeci de veacuri vibrează pe undele vremii, glasul de trâmbiță al Profetului, ce are la răul Iordanului predica pocăința. Simfonia inspirată de laurul ceresc, a celui ce se hrănea cu miere sălbatică și-și avea corpul îmbrăcat în peri de cămilă, anunța venirea Celui ce „va ține săcure în mână și pomul ce nu face roade se va tăia și se va arunca în foc” „Face-ți dar roduri vrednice de pocăință... pocăitivă... așa glăsuia, cel ce avea misiunea să gătească calea Domnului. Fraze scurte și lapidare, ce rezumă întreagă opera mântuirii, adevăr luminat de știința cea mai pe sus de fire; veracitate dovedită pe deplin de istoria neamului omenesc.

Cuvântul celui ce striga în pustie, n'a avut răsunetul dorit. Au trecut de atunci 2000 de ani, și vor' mai trece încă „leghion” de secole, și glasul ce propovăduia pocăința în pustie nu va rodi în sufletele oamenilor ci va rămânea strigăt în zadar, glas în pustie de foarte multe ori...

Puțini au fost cei cari au înțeles porunca Profetului, și au părăsit lumea cu ale ei deșertăciuni, silindu-se să apuce pe „poarta cea strâmtă ce duce la adevărata pace și fericire” (Mt. 11, 12).

Cei mulți au apucat pe poarta cea largă ce duce la pierzare” (Mt 7, 13). În special oamenii veacului nostru și-au făcut de cap, sau urmând pe sf. Pavel putem să-i numim și mai rău: „cu adevărat s'au făcut nebuni întru cugetele sale”. (Romani 1, 21) Oamenii depărtându-se dela învățătura lui Hristos, s'au lăsat în voia înțelepciunii omenestii. Nu și-au dat seama pe deplin că „sunt amăgiți de lumina înșelătoare a unor vorbe sclipitoare, care înfățișau această lăpădare de evanghelie ca o desrobire din sclăvia, în care ar fi fost mai înainte; nici nu au prevăzut tristește urmări ale înlocuirii adevărului care te face rob”. (Enciclica „Summi Pontificatus”).

Mai mult încă putem constata: omul a ajuns nu numai robul științei ci jertfă a ei. Războiul actual ne dovedește acest lucru. Opera omului, rezultată din truda lui de veacuri, îl distruge fără cruțare pe câmpurile de luptă, în fabrică, în cămin și în câmp. Ori unde îl întâlnește îl distruge fără milă.

În legătură cu îngrijorarea zilelor ce trăim, sf. Părinte în pomenita enciclică spune: „Ni-se pare că pentru multe pricini, se năpăstuiește asupra oamenilor ceasul întinericului (Lc. 22,53), în care involburarea violenței și a zavistiilor varsă din potir de sânge, dureri și nenorociri fără număr.”

În adevăr nerodirea în suflete a Evangheliei înaintemergătorului, a avut ca rezultat rătăcirea urmată de dureri, nenorociri

și vărsare de sânge, cum istoria n'a mai cunoscut. Săcurea se află tăind arborele sterp, focul mistue „paiele” nefolositoare. Căci ce altceva se petrece în fața noastră, decât împlinirea prorociei, celui mai mare între proroci.

Neamul nostru suferă împreună cu celelalte popoare „urgie pe dreptul adusă asupra noastră.” Convingerea despre acest adevăr a început să pătrundă și în mintea conducătorilor, cari au și început să purifice credința cetățenilor prin indemnuri la reîncreștinarea nației.

Păcatul vechi însă persistă și în sânul poporului român: glasul apostolilor Domnului, cari cer îndreptare sună în pustie. Prea puțini sunt aceia cari aleargă la izvorul adevăratei tămăduiri. Mulțimea leneșe se complace încă în deliciul plăcerilor lumești. Dorul și râvna de îmbogățire pe ori ce cale a devenit o patimă. Prea s'a lățit credința că îmbogățirea în mod nedrept din avutul public este o afacere inocentă. De aceea și în urma acestui păcat a păgubirii statului, am ajuns la neajunsuri ce ne costează atât de mult. S'a uitat sfatul celui zemislit în chip miraculos, care zicea: „Pe nimeni să nu asupriți, nici să nu graiți de rău, ci vă ajungă leafa voastră”. (Lc. 3, 24).

Și credem că nu exagerăm dacă afirmăm, că nu ar fi necesar ca cei vizați să reîntoarne împătrit ca Zaheu, pentru a se restabili bunăstarea țării. E destulă și restituirea simplă și lipsită de dobândă, pentru ca să avem o țară mândră și indestulată.

Vă ajungă leafa, toți cei ce mânuiți banul țării, și cu pași accelerați vom grăbi spre întărirea neamului.

Din respectarea poruncilor, vom clădi o nouă Românie, viguroasă, demnă de reface-rile ceasului de față.

Altfel toate îndrumările conducătorilor spre cinste și demnitate românească vor rămânea „glas în pustie” spre slăbirea neamului. De ceeace Dumnezeu să ne ferească.

Ioan Cerghizanu

Cărturarii. În ceeace privește judecarea oamenilor și a lucrurilor, ne deosebim în multe de toate de prof. dela Iași, d. G. Călinescu, directorul cotidianului *Tribuna Poporului*. Sunt însă puncte în cari ne întâlnim. Și unul din aceste puncte e acela al justeii aprecieri a cărturarilor, în vremea aceasta de exclusivistă laudă a muncitorului manual. — Reținem din numitul ziar bucureștean (9. X. 944) următoarele rânduri semnate de d. G. Călinescu:

[...O anume căutare în viața trupeză și de interior este o cerință umană, pe care

muncitorii manuali înșiși o caută să și-o satisfacă, și pe, care cărturarul o înfăptuiește superficial cu prețul a mari eforturi de demnitate. Cărturarul este un fel de scăpătat care-și păstrează cu disperare pentru zile mari o unică haină neagră inverzită de vechime. În general intelectualul e „subalimentat” și lipsit de unelte de muncă. Lucrătorul cu brațele are trebuință de hrană trupească, cel intelectual de aliment spiritual, adică de cărți, de puțința de a călători și a experimenta lumi și spații noi, de răgazuri pentru meditație și visare. Subalimentația lui este de ordin sufletească. Afară de rari cazuri, cărturarul a fost un declasat, un muncitor ducându-și viața de azi pe mâne. Soarta marelui cărturar de pretutindeni nu s'a deosebit în general de aceea a lui Eminescu, relegat într'o odaie goală, în fața unei mese de brad...

Sunt intelectuali cari au mai mult decât o masă de brad, fiindcă au gust și știu să sufere privațiuni spre a-și polei existența. Această falsă prosperitate să nu ne inducă în eroare. Lucrătorii manuali să aștepte, frățeste, că sunt intelectuali cu titluri pompoase, care câștigă mai puțin decât unul dintre ei. O, de-ar avea profesorii de universitate salariul unui portar de hotel! Autorii operelor literare celor mai valoroase, nu pot trăi pe urma lor. Un volum ilustru de poezii aduce un venit aproape nul, și dacă totuși poetul capătă o sumă de bani, asta se datorește carităților culturale... Intelectualului îi vine greu să ceară, fiindcă se apelează mereu la sentimentele lui de om de ordine și, de altfel, el însuși este într'adevăr așa de simțitor la greutățile Statului, încât amână mereu revendicările „pentru vremuri mai bune”.

Trebue să mai recomand oare muncitorului manual pe confratele lui intelectual și să-l indemn să-l privească încrezător? Ce argumente să aduc? Că inginerul, chimistul, prin gândirea lor științifică procură munca în fabrici? Un om de știință venind după atâția alții, a desăvârșit locomotiva, și

de atunci o armată de mecanici își câștigă pâinea pe liniile ferate care îmbracă pământul într'o pânză de paianjen. Electricianul care își examinează raporturile de muncă, își datorează existența savanților care au descoperit electricitatea și aplicațiile. Multe dintre aceste capete geniale s'au stins în lipsuri.

Este însă un merit mai mare, care se cade să ridice pe cărturar în ochii proletariatului manual: acela de a fi gândit la problema fericirii mulțimii. Întâii umanitariști au fost cărturarii, uneori, ca la noi, chiar boierii, (Saint-Simon însuși avea o origine ilustră) care contemplând lipsiți de prejudecăți soarta omului muncitor, s'au așezat să elaboreze filosofii sociale. Din antichitate și până în prezent, filosoful construiește planuri economice și republici utopice, încercând uneori a le pune în practică. Problema fericirii masselor a fost studiată dela catedră, ea a fost o preocupare de filosofi. Și lupta împotriva nedreptății sociale, a inegalității, a arbitrarității despotice, au început-o filosofi. Revoluția franceză a fost pregătită în spirite de către cărturari. Rousseau, Voltaire și Montesquieu, sunt adevărații și marii pioneri ai Revoluției. Prin școli, prin cărți, prin libele, prin jurnale, prin cursuri serale, prin glasul oratorilor, lucrătorul manual ia cunoștință de drepturile sale, începe să conceapă o altfel de viață și să se organizeze în vederea ei...!

Revizuirea manualelor

Ministerul școlilor a dispus revizuirea manualelor didactice. S'au numit și comisiuni de specialiști pentru revizuire. Manualele școlare trebuie să fie expresia adevărului pur. Pentru elev manualul este suprema autoritate științifică. Uneori îi pare ciudat că profesorul are de îndreptat ceva ce există în manual.

Chiar din cauza acestei idei înalte, pe care și-o formează elevul despre manual, e necesar ca și manualul să merite atâta încredere. Mulți elevi rămân pentru toată viața

cu anumite cunoștințe așa cum le-au învățat în școala secundară, după manual. Un inspector întreba pe cineva dacă Mitropolitul Unit e român? În manualul de apologetică al Mitropolitului Irineu se afirmă în mod categoric că toată ierarhia înaltă a Bisericii Catolice e pur italiană. A învățat așa în liceu și a rămas cu ideea aceasta pentru totdeauna.

Cu prilejul revizuirii manualelor didactice credem că e potrivit să menționăm anumite lucruri cari ar trebui îndreptate de dragul adevărului. Amicus Plato, Amicus Aristoteles, sed magis amica veritas.

În *manualele de religie ortodoxă* regretăm atitudinea cu totul anticatolică cu argumente luate din orice carte numai să lovească în noi. Idealul nostru trebuie să fie unirea bisericilor. Anticul Propertiu spunea că din izvoare curate să luăm apă cu mâni curate. E logic ca în manualele de religie ortodoxă să se pledeze pentru ortodoxism, dar nu înțelegem de ce trebuie un întreg cortegiu de mituri cu cari să lovească în catolicism. I. P. S. Mitropolit Irineu al Moldovei scrie că celibatul catolic e factor de imoralitate publică; scrie că monahismul catolic este călăuzit de idealuri pur pământeste și lipsit de un ideal supranatural. P. S. Sa Episcopul Vartolomeu Stănescu al Râmnicului afirmă că numai atunci va înflori ortodoxia când va avea cler celibatar. În Mitropolia Ardealului, în București și în Eparhia Romanului sunt preoți ortodocși celibatari. În ce privește monahismul catolic, afirmațiunile I. P. S. Irineu sunt pure butade. I. P. S. Visarion scrie chiar dimpotrivă că monahismul ortodox român e lipsit de un ideal supranatural, că trebuie desființat și format un alt monahism (vezi: Monahismul ortodox în România întregită). I. P. S. Sa mai spune că uniții sunt un fel de internaționaliști și că sunt foarte mult atrași de străini. Afirmațiile acestea au fost comentate de mai multe ori în acest loc. S'a cerut oficial Ministerului să interzică asemenea afirmații dar unitofagul Aurel Popa (cel dintâi demnitar român care a amenințat un arhieru român-

FOIȚA „UNIRII”

Slăvirei Tale

*Din hora asta sângeroasă,
S'a ridica în prag de zori,
O altă lume, luminoasă,
În strai de sfinte sărbători,
Și milă păcii, cea dintâi,
Cu glas frățesc, de închinare,
Va pune vremii căpătâi,
Și învrăjbirei: alinare.
Cerescul sfat va prinde limbă,
Va pune cârmă altor vremi,
Un răsărit de soare, schimbă
Cuprinsul negurii 'n poemi.
Barbare câmpuri de strivire
In lan cu flori s'or preschimba.
Durerea, cântec de-amintire,
Slăvirei Tale, s'a 'nchina.*

I. B. Buteni

Soț și tată

Trad. din italiană de Traian Cosma

2)

Donna Victoria

Fixat astfel drumul de bătut, sigur de acum de voința lui Dumnezeu, Vico începu îndată executarea planului stabilit.

Providența îi scoase în curând în cale o tânără, de aceleași sentimente și condiții sociale, *Victoria Castiglioni* și flacăra nouă a sentimentului pur se aprinse în cele două inimi.

O foaie de hârtie, prinsă în chenar închis, și datată: Schianno, 28 Martie 1905, ne arată un episod foarte semnificativ din acea epocă de logodnă.

La Schianno, copila avea o vilă, iar în cimitirul satului era mormântul familiei Castiglioni. Acolo își dormea somnul liniștit și mama logodnicei, iar aceasta printre florile ce-i străjuiau singurătatea, așezase invocația „Păzește-ne, o, mamă!”.

Vico, care era și poet (și se știe că prima lui înclinație tinerească sigură nu a fost pentru știință ci pentru litere și că în timpul vieții universitare talentul lui poetic și literar încercase chiar calea artei dramatice considerată ca o formă de apostolat) se simți adânc mișcat în fața aceluia mormânt care lui îi amintea de un altul, tot atât de scump, acel al mamei lui, moartă doar cu puține luni înainte. Scrise pe loc poezia următoare care consacră în fața a două inimi de mamă o promisiune de iubire, plină de aleasă religiozitate și delicateță:

Mamă

Mormânt solitar, în mijloc de vale tăcută; strănși lângă tine, ne plecăm genunchiul și 'mprăștiem micșunele pe pajiștea ta.

Între brațele milostive a durerii, învăluit de
[flori
scânteiază cuvintele scrise de pietatea filială:
Păzește-ne, o, mamă!

O, mamă, cum îmi cuprinde inima acest strigăt
[gât al celei ce te iubește;
mie, pe care un jurământ cu nod nedesfăcut
mă leagă de ea.

De ce nu te cunoscui? Cât mi-ar fi fost de
[plăcut,
ca 'n șirul lung de ani, să te numesc mamă
alături de gentila ființă ce-acum plânge lângă
[mine;

Tu care-ai crescut această floare,
acest suflet ales, mie 'ncredințat
privește la afecțiunea noastră și binecuvânt-o.
[acum, din Cer.

Și roagă-te ca pentru Victoria ta iubită
eu să fiu totdeauna, soț și prieten devotat,
așa încât noi să fim o singură inimă, un singur
suflet.

Mormânt solitar, gândului meu călător
tu-i aduci aminte de-un alt mormânt iubit:
acel al mamei mele...

O, Doamne, spre tine se 'nalță umila noastră
[rugă,
plină de nădejde, plină de credință, plină de
[iubire
căci doar ești dragostea nesfârșită.

Fă, o, Doamne, ca o dulce îmbrățișare,

unit cu *desfintarea!*) se solidariza cu gravele acuze aduse Bisericii care a dat pe Inocențiu Micu, începătorul luptei politice ardeleni și atâția patrioți luminați, care a promovat întotdeauna un naționalism creștin. Se spune despre indulgențe că sunt iertări de păcate, deși se specifică în toate dogmaticile catolice că sunt altceva.

Prin inexactități introduse în manual, nu se poate promova religiozitate adevărată. La Iași un profesor de religie spunea elevilor că la Sf. Mormânt arde foc. Dacă la Paști un arhiepiscop ortodox introduce lumânarea, se aprinde imediat. Dacă o introduce un arhiepiscop unit sau catolic nu se aprinde, fiindcă „nu este dreptcredincios“. Nu se aprinde lumânarea, ci se aprinde și arde el. La Iași elevii și elevii uniți erau obligați să meargă la religia ortodoxă. O elevă ortodoxă ascultând cele spuse de preotul-profesor a fost atât de revoltată, încât a devenit catolică „fanatică“. E împotriva istoriei și a adevărului să fie prezentată Biserica unită ca „un accident istoric“, dupăcum e ilegal ca la Iași și în alte orașe directorul să oblige elevii și elevele să frecventeze orele de religie ortodoxă, căci legea permite libertatea conștiinței (La Liceul Internat din Iași Directorul și Secretarul obligau elevii uniți să învețe religie ortodoxă, să meargă la biserică ortodoxă).

Manualele de *limba română* ar trebui să trateze mai amănunțit școala ardeleană, atât de importantă în analele literare și culturale și ar trebui să se menționeze amănunțit rolul discipolilor școlii ardeleni în evoluția culturală a Principatelor. În ce privește începuturile scrisului românesc, toate manualele procedează dogmatic, expunând exclusiv teoria husită. Ar trebui să se menționeze, cel puțin cu titlul de ipoteză, și teoria catolică, pe care o susține d. Ilie Bărbulescu, P. S. Sa Dr. Ioan Bălan, și o menționează atât d. N. Cartoian în Istoria literaturii române, cât și d. Șt. Ciobanu în studiul despre începuturile scrisului românesc. E cu atât mai necesară această precizare, cu cât există Filioque în texte din sec. XV. Să nu se uite că există

traduceri biblice în limbi moderne mult înaintea Reformei, făcute de catolici (Vezi: Enciclopedia Italiană, articolul Biblia), așa că traduceri biblice nu pot fi atribuite numai decât Pseudo-Reformatorilor. În manualul de poetică (cl. IV-V) vorbindu-se despre poezie, printre multe alte teorii ar putea fi menționată și poezia pură de H. Bremond.

În general credem că numai bucățile profund morale pot avea valoare educativă. Pe baza acestui principiu e de dorit ca și în manualele de franceză, germană, italiană să fie aleși autorii. În literatura franceză are rol educativ deosebit de important Bossuet. Voltaire e prezentat ca ateu, deși nu era. La Ferney a ridicat o capelă cu inscripția: Deo erexit Voltaire. El a spus că dacă n'ar exista Dumnezeu ar trebui inventat. În istoria literaturii italiene trebuie introdus și Sf. Francisc, începătorul liricii italiene, cel mai sfânt dintre poeți și cel mai poet dintre sfinți. Din punct de vedere pedagogic Bocaccio nu poate prezenta o valoare. Literatura, arta, nu se adresează instinctelor minore, ci au menirea de a inobilă pe om. În manualele de germană se exagerează rolul lui Luther. Biblia a fost tradusă și înainte de el. Luther a deslăntuit o revoluție a țaranilor. Din cauza lui au murit mii de țărani.

Trecând la *manualele de filosofie*, vom exprima iar câteva deziderate. În manualele de etică, etica creștină trebuie prezentată după doctrinarii creștini, nu după necreștinii cari întâmplător au scris despre creștinism. Nimeni nu scrie despre budism fără de a cunoaște discursurile lui Buda, sau despre iudaism fără de a cunoaște Talmudul și interpretările talmudiste. Dece se face excepție cu creștinismul? În unele manuale se indică pentru cunoașterea creștinismului românesc operele dlui Lucian Blaga. Dl Blaga e creator de sistem filosofic, dar interpretează uși generis creștinismul și după declarația DSale creiază „în dahlul eresului“. În *manualele de sociologie* dorim ca alături de alte concepții sociale să fie expusă și concepția creștină. Nu înțelegem să se spună că Biserica Cato-

lică nu e factor cultural. Ea a creat Universitățile, a popularizat învățământul, a dat savanți. La bazele culturii moderne stă alături de cultura antică și elementul creștin. Creștinismul a păstrat cultura antică. În *manualele de psihologie* protestăm împotriva freudismului. Omul nu e numai sensualitate. Libido nu are rol atât de important cum pretinde Freud. Știința modernă nu este freudiană. Pare paradoxal să se facă psihologie fără psiche, știință a sufletului fără suflet. Fără de ideea de suflet nemuritor de esență divină, omul nu se crede chemat la idealuri mărețe.

În *manualele de istorie* sunt foarte multe lucruri cari ar trebui îndreptate de dragul adevărului. În unele manuale de istorie antică se dă ca mit tot ce spune Vechiul Testament despre evrei. Pascal spunea că sunt demne de crezare „miturile“ acestea. În ele credea Volta, Ampère, Pasteur, Cauchy, etc. Săpăturile moderne ne desvăluiesc veracitatea datelor biblice. Pe baza textelor biblice s'au desgroat Sodoma și Gomora. În unele manuale se spune că creștinismul a distrus (sau a contribuit la distrugere) Imperiul Roman. Logica — post hoc, ergo propter hoc — e adeseori greșită. Cauzele căderii Imperiului Roman le caută istoricii în alte părți (despotism și boli venerice, imoralitate, etc). Apariția creștinismului coincide cu cronologia, dar nu este cauză. Istoria evului mediu e tratată vitreg. Se scriu toate acuzele nedrepte împotriva Papilor. Se repetă mitul Papesei Ioana, deși s'a demonstrat că nu există. Nici n'a auzit lumea de ea până la Centuriile de Magdenburgale luteranilor.

Se scriu apoi o întreagă serie de lucruri despre indulgențe; se scrie despre Iezuiți că după ei scopul scuză mijloacele, deși nu există în nici o operă de teologie morală aprobată de autoritatea ecleziastică iezuită o asemenea teză. Într'o carte de Istoria Românilor pentru clasa VIII a se spune că Mihaileu Viteazul a scris Papii să se facă ortodox, deși nu există o asemenea scrisoare. Se mai spune despre unirea din 1700 tot răul

în partea Ta, pe toți să ne unească să-Ți contemplăm tăria și 'n veci să Te mărim!

Nu amintește oare, această lirică, poezia scrisă de Frederic Ozanam logodnicei lui, poezie în care fondatorul *Conferințelor Sf. Vincentiu de Paula* își inchipuia doi îngeri ce fuseseră totdeauna prieteni în cer și care cereau lui Dumnezeu să le dea voie să se iubească și pe pământ, alături de două inimi ce-și juraseră credință de soți?

Numai curățenia inimii tinerești pregătește un adevărat și neînșelător afect, pe care Dumnezeu îl aprinde și pe care nici o amintire tristă nu-l turbură nici nu-l slăbește.

Căsătoria

În 25 Aprilie 1905, în biserica Sf. Fedele din Milano Vico dădea mâna ființei alese de el să-i fie îngerul vieții. Mons. Giandomenico Pini binecuvânta cununia. Asista și tatăl vitreg a lui Necchi care dintr'un gând delicat voi să prezinte mirelui, cu ocazia unui prilej atât de plăcut, un dar frumos, într'adevăr cel mai frumos dar ce i-ar fi putut vreodată oferi.

Acolo, în fața altarului, în fața Dumnezeului lui Vico, bătrânul, pentru prima dată în viață făcea semnul crucii...

Necchi tresaltă de bucurie. Și avea pentru-ce. Semnul crucii anunța convertirea ce avu loc puțin după aceea, convertire sigilată apoi de o moarte creștinească.

Tânărului catolic care-și arvunise cele mai frumoase energii cauzei lui Crist, îi dăru-

în ora cununiei, un surâs: grația după care suspinase de atâta timp. Era un trandafir ce-și trăgea rădăcinile dintr'un apostolat obscur, desfășurat în familie și care-și desfăcea petalele înaintea unui altar în fața căruia se rugase și Manzoni.

Familia

Oricât de mult ar fi trăit, lui Vico Necchi nu i-ar fi fost de ajuns timpul, pentru a sta în mijlocul familiei lui. Mai mult ca orice cuvânt, testamentul lui exprimă simțămintele ce le-a avut el pentru familie.

Fiece rând din acel testament e un act de gentilețe, un strigăt de bunătate, un freamăt de afecțiune pentru „plăcuta lui Victorie, model de virtute și de mamă“ și pentru scumpii lui copii.

O, copiii lui Vico Necchi!... Lor — a scris cu deplină dreptate P. Gemelli, cu o exactitate ce exclude orice umbră de exagerare —, lor, le-a, sacrificat Necchi studiile și orice activitate exterioară. Socotea atât de înaltă educarea copiilor, că nimic nu l-a putut clinti dela grijile materiale pentru ei, când erau încă mici, și dela cele morale, când s'au făcut mai marișori. A putut să-mi mărturisească cu toată sinceritatea că niciodată nu și-a lăsat copiii în contact cu persoane, medii și lucruri cari să nu-i fi fost mai înainte pe deplin cunoscute. El care văzuse prin ce dar unic al lui Dumnezeu fusese mântuit, într'o școală anticreștină, și câți alți tovarăși de ai noștri pierduseră totul, a creat pentru copiii

lui atmosfera ideală creștină în care apoi au crescut. A fost într'adevăr eroic. Repet: a sacrificat totul pentru familie și educația copiilor. Noi, prietenii lui uneori, glumind, îl luam peste picior reproșându-i că lăsa neterminate opere începute pentru a face „jucării“ copiilor; însă e cert că era fructul unei vieți interioare această renunțare la tot ceea ce era în concordanță cu înclinările lui cele mai trainice, pentru a împlini datoriile de tată, într'un mod în care putem spune azi cu toată convingerea că nimeni nu l-a întrecut.

Toți, chiar cei mai buni părinți, își rezervă ceva: Necchi a dat totul copiilor, fiindcă vedea în ei creaturi încredințate lui de Dumnezeu.

Dragostea lui pentru familie era atât de puternică, încât atunci când boala, care i-a cauzat moartea, îl euprinse în ghiarele ei neiertătoare, el nu suflă un singur cuvânt celor dragi ai lui, pentru a nu le turbura seninătatea sufletească. Își alese o odăiță neîmpodobită în ultimul cat al casei. Acolo trebuia să sufere singur, fără ca durerea lui să turbure inima soției și a copiilor, cari abia în ultimele clipe ale vieții lui, își dădură seama de realitatea dureroasă, realitate ridicată însă la mărție de eroism și la frumusețe sublimă de poem creștin de către acela care înțelesese familia ca un sanctuar de pace, de iubire și de bunătate.

(Stărgit)

deși marii cărturari ai neamului recunosc că a fost o foarte mare binefacere. În unele manuale se mai spune că Galileo Galilei a fost condamnat de Papa, deși în realitate a fost sprijinit de Papa. a trăit acolo la bătrânețe. L-au condamnat pentru că era exeget rău, nu pentru ideile sale astronomice. În alte numere ale acestei publicații s'a mai insistat asupra acestor lucruri.

Uneori se strecoară și în manualele de geografie lucruri cari nici nu sunt necesare acolo. De exemplu într'un manual de Geografia României pentru clasa VIII se spune că Papa a voit să lăcă o cruciată pentru exterminarea Românilor. Nu există nici un document care să confirme această afirmație, Papii nu vor moartea popoarelor, ci ca să trăiască pentru mai marea glorie a lui Dumnezeu, fiind creștine.

(Va urma).

Iosif E. Naghiu

Pentru o catehizare temeinică

Seminarii pedagogice — Conferințe catehetice

2. Conferințele catehetice — până la traducerea în faptă a idealului seminar pedagogic pe lângă Academii noastre teologice — ar suplini, în parte măcar, multe recerinte ce le-ar putea servi instituția preconizată, spre o temeinică pregătire catehetică. Mai ales dacă la acestea s'ar osteni a lua parte activă și inspectorii catehetici eparhiali.

Cum s'ar putea organiza acestea? — Asemenea sinoadelor protopopești obicinuite.

Inglobarea temeiurilor catehetice în programul-sinoadelor de toamnă ori a celor de primăvară, nu pare o măsură fericită. Pentru că predarea temeinică și critica reclamă timp. Ori la un sinod frații preoți au multe de făcut: de dimineața, mărturisirea tuturor, celebrarea sf. Liturghii, dejunul, ședința pentru desbaterea punctelor din programul oficial etc. — toate acestea putându-se face în tihnă numai în 4—5 ore. — Urmează masa comună, apoi plecarea acasă, mai ales a celor cu parohiile la o depărtare de câte 60—80 km. de scaunul protopopesesc.

Un sinod extraordinar deci — al treilea pe an — cu program exclusiv catehetic, ar fi măsura cea mai salutară care, punându-se în practică, neapărat va da roadele așteptate de toți cei ce însetează după un vădit progres al instruirii religioase. Și trei sinoade pe an deloc nu vor fi prea multe. Doar: „Iată acum ce e bun și ce e frumos, fără numai a fi frații împreună“ (antifon IV, v. 8).

În vicariatul Timișoarei ținuserăm de câteva ori și câte un sinod extraordinar, în urmă cu un deceniu. Mai mult chiar: sinoadele se țineau pe rând, în fiecare parohie câte unul; cu care prilej se preda tema catehetică acolo, în fața elevilor catehizați de parohul local. — Astfel adunarea fraților preoți contribuia mult și la ridicarea atmosferei duhovnicești prin parohiile tractului: cu celebrarea sf. Liturghii în sobor, predica unui confrate strein, mărturisirea și cuminecarea în masă a enoriașilor etc. Se trecea apoi la școala primară a satului, unde se desfășura programul catehetic, pe teren mereu nou, cu alți copii și alți cateheți. — Atari prilejuri ne-au dat puțința de a cunoaște atâtea parohii; de a aprecia la fața locului munca preotului în parohia sa; de a-i vedea progresul în școală ca și catehet și multe altele — toate spre edificarea pilduitoare a confrăților preoți și spre orientarea lor către o tot mai accentuată promovare a vieții religioase. — Meritul principal revenea octo-

genarului vicar regretat, George Munteanu, un preot activ și bătrân, care pășia totuși în cadența exemplară a tinerilor săi confrăți

Oare atari sinoade catehetice — să le zicem și: ambulante — nu ar merita să fie introduse oficial în toate districtele vicariale și protopopești, fie și numai cu titlul de experiență? — Ca pe urmă să putem asculta și păreri alora; și în mod special unele sugestii din partea Prea On. Protopopi districtuiali. Că oricum, decât noi, vor fi mai competenți a se pronunța.

Conferințele catehetice, respective sinoadele extraordinare, credem că toate ar trebui ținute numai prin cele parohii; așa cu rândul. Și chiar fără specialiști ori inspectori catehetici, s'ar putea ajunge la o familiarizare mai pronunțată a cateheților cu metodele active de predare a religiei în școlile primare.

Prin munca unora, bunăvoința și interesul altora — minus pecinginea tradiționalei cărtiri — s'ar înjgheba o conlucrare într'adevăr folositoare tuturor cateheților.

Urișa înclăștare a omenirii din al doilea războiu mondial își consumă actul final. Primii pași spre pace s'au făcut. Și ca la orice curmare de ostilități, avalanșa unor curente destrămoare și păgânizatoare va porni vânturi noi spre o clătinare a conștiințelor. — Stăvilarele se cer ridicate de cu bună vreme în calea prăpădului sufletelor, care ca mâine va amenința creștinătatea.

Preoții, cateheți și duhovnici, sunt chemați a-și spori eforturile educatoare, temeinic pregătindu-se pentru această luptă nouă și grea.

Ceeace e de așteptat.

(Sfârșit).

Pr. Iosif Stoica

Știri mărunte

Demnitate meritată. Botanistul de renume mondial, pâr. profesor universitar Dr. Alexandru Borza, a fost numit rector al Universității din Cluj. — Felicitările noastre!

Respect Bisericii! Partidul Național-Tărănesc și-a publicat deunăzi programul, cu prevederi pentru timpul până la încetarea războiului, și după aceea. La cap. XI privitor la *Culte* se precizează: „Ca în tot frământatul nostru trecut, religia și morala creștină sunt fundamentele vieții noastre de stat și spirituale. — Menținerea Bisericii creștine în rosturile ei tradiționale va fi una dintre preocupările noastre. — Toate cultele sunt libere. Se va reprimă orice încercare de atingere a acestei libertăți. — Scurt, limpede și lapidar.“

A scăpat și Sighetul de Unguri. Comunicatul oficial sovietic din 18 Octomvrie c. anunță, între altele, că armatele româno-ruse în Transilvania de Nord au ocupat Valea lui Mihai, Șimleul Silvaniei, Ocna-Șugatag, Sighet și o mulțime de alte localități. Baia Mare a fost ocupată și ea. În scurtă vreme e sigură eliberarea Satului Mare și a Careilor. — Trupele aliate au trecut și în Cehoslovacia, pe o distanță de 20—50 km. adâncime și 275 km. lărgime.

A cui operă a fost frontiera blestemată? Ministrul Italiei la București, d. Renato B. Scopa făcând ziarului *Era Novă* o seamă de declarații cu privire la situația internațională, a spus și următoarele: „În momentul sosirii la Viena a delegației italiene, traseul frontierei românougare era deja fixat de Statul major german, care urmărea a se apropiat cât mai mult de bazinul petrolifer român. — Aceasta pentru a restabili adevărul istoric.“

Locale. Mâne, Dumineca săptămânii VI după înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Dr. Simion Crișanu, prof. de religie, iar Joia viitoare, de praznicul Sf. mucenic Dumitru, va predica pâr. Filip Pop, rectorul internatului Școlii Normale de băeți.

— Dumineca trecută, la sfârșitul sf. liturghii din catedrală, Preasf. Vasile Aftenie, în sobor de preoți, a slujit un Tedeum drept mulțumită Celui de sus că Clujul a fost eliberat. La slujba aceasta au fost reprezentate toate autoritățile române locale.

Spre un nou guvern? Blocul Național Democrat a fost desființat. Miniștrii Lucrețiu Pătrășcanu, comunist, și Titel Petrescu, social-democrat, au prezentat primministrului demisia lor din guvern. Premierul la rândul său, s'a dus la Palat să raporteze Suveranului. Totodată și-a prezentat și Dsa demisia. Consultările în vederea formării noului guvern sunt în curs. — Așa scriu gazetele de stânga extremă. Adevărul e că guvernul continuă să lucreze. Doar unii miniștri ar pleca, dar nu se'ndură...

Germania a rămas singură. Posturile germane de radio au difuzat Miercuri o proclamație a lui Hitler către poporul german. În acea proclamație se face și mărturisirea amară: „După cinci ani de luptă, inamicul, ajutat de defecțiunea tuturor aliaților noștri europeni, a ajuns în unele puncte aproape de frontiera Reichului iar în altele a și atins-o“. — Ba, precum se știe a și trecut-o, ca la Aachen bunăoară. Și în Prusia Orientală.

Ungaria s'a prăvălit în haos. Regentul Horthy și-a înștiințat prin radio ungerii că a cerut armistițiu și a încetat lupta cu armatele româno-ruse. La puțină vreme generalul Vöröss da de știre, pe aceeaș cale, că trupele ungurești luptă mai departe, până ce armistițiul va fi încheiat. Nu peste mult radio Budapesta vestia că Horthy a fost alungat dela putere și în locul său e ridicat hitleristul militar unger Szállasy, care e cu trup cu suflet pentru continuarea luptei alături de nemți până în pânzele albe. — După știrile de azi prima armată maghiară comandată de generalul Miklós a trecut la Ruși. În aceeaș vreme în Budapesta se dau lupte între unguri și nemți alături de cari luptă și nemțofili din tabăra celor de sub steagurile „Crucilor cu săgeți“. — Într'aceea trupele româno-ruse se apropie de capitala Ungariei.

După Athena, și Belgradul. În cursul nopții de Miercuri postul de radio „Jugoslavia Liberă“ a comunicat că forțele de partizani și armata sovietică au ocupat întreg Belgradul, cu excepția a două cartiere, în cari se dau lupte dela casă la casă. — Capitala Greciei, precum se știe a fost eliberată de aliați zilele trecute.

„Universul“ apare din nou. Câteva zile puternicul cotidian „Universul“ n'a apărut, fiind suspendat. Acum însă, scăpând de opreliște, se află din nou în mâna cetitorilor cari l-au dorit.

Spre Berlin! Pământul francez și belgian e aproape în întregime curățit de cutropitori. Faimoasa linie Siegfried e frântă. Trupele americane au trecut pe partea cealaltă și se îndreaptă spre Rin. Puternice trupe aliate de parașutiști și aeropurtate au aterizat în Olanda, unde Germanii au fost zdrobiți în mai multe centre. Rușii luptă și ei în Prusia Orientală. Ținta tuturor străduințelor aliate este aceeaș: Berlinul! Trupe anglo-americane au și trecut deja Rinul. Și după ce va cădea Budapesta, trupele româno-ruse tot spre Berlin se va îndrepta.

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

„Inreg. F. S. 34/1931 Arad“ cf. dispozițiilor în vigoare

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată. Rechizite și scune de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

